

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: **M. B.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X

zastoupen: Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
se sídlem Kovářská 4/939, Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2021, č. j. OAM-808/ZA-ZA11-VL11-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2021, č. j. OAM-808/ZA-ZA11-VL11-2020, **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2021, č. j. OAM-808/ZA-ZA11-VL11-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že žalobce je státním příslušníkem Kosova, které je v souladu s příslušným prováděcím právním předpisem považováno za bezpečnou zemi původu.
3. Ve vztahu k žalobcem uvedeným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany, které spočívaly v jeho závažném zdravotním stavu a rodinných poměrech, žalovaný doplnil, že snaha o zajištění lepší zdravotní péče není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, přičemž žalobce netvrdil, že by mu byla tato péče z azylově relevantních důvodů odepřena. Ačkoliv může být standard zdravotní péče v Kosovu na horší úrovni než v České republice, nelze z toho podle žalovaného bez dalšího dovozovat, že by léčba žalobce v zemi původu neměla probíhat odpovídajícím způsobem. Žalobce tedy neprokázal, že by byla zákonná domněnka pojetí Kosova jako bezpečné země původu v jeho případě vyvrácena.
4. Závěrem žalovaný připomněl, že v případě postupu podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu se příslušný správní orgán nezabývá tím, zda žadatel jinak splňuje podmínky pro udělení azylu či doplňkové ochrany.

III. Žaloba

5. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný postupoval nesprávně, pokud žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany posoudil jako zjevně nedůvodnou. V této souvislosti bylo argumentováno tím, že žalovaný nezjistil skutkový stav věci bez důvodných pochybností, neboť si neopatřil dostatek aktuálních informací o zemi původu, které by souvisely s azylovým příběhem žalobce. Podkladem pro rozhodnutí byla pouze jedna informace o zemi původu, která však ve vztahu k dané žádosti neobsahuje relevantní údaje. Kromě toho se jedná o informaci, kterou nelze považovat za objektivní, protože byla zpracována příslušným odborem žalovaného, a to za účelem zařazení Kosova na seznam bezpečných zemí původu.
6. Podle názoru žalobce poté nelze vycházet z toho, že žalovaný může zcela rezignovat na zjišťování skutkového stavu v případě žadatelů, kteří pocházejí ze zemí, které Česká republika považuje za bezpečné. Žalobce ve správním řízení poskytl věrohodnou výpověď, ve které uváděl jako důvod pro udělení humanitárního azylu svůj závažný zdravotní stav, a to ve vazbě na nedostatečné fungování zdravotního systému v zemi původu.
7. K tomu žalobce doplnil, že přístup ke zdravotní péči onkologických pacientů je v Kosovu značně problematický, což souvisí mimo jiné s absencí systému veřejného

zdravotního pojištění, odchodem zdravotníků do zahraničí a nedostatkem zásob medikamentů. Jednotlivá vyšetření a zákroky pak musí být ve velké míře hrazeny ze soukromých finančních prostředků. Z uvedených důvodů proto žalobce nemá jinou možnost, než usilovat o řádnou zdravotní péči v zahraničí, tedy žádat o udělení humanitárního azylu nebo doplňkové ochrany v České republice, a to také ve vazbě na ochranu jeho rodinného života.

8. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný připomněl, že žalobce za objektivní důvod znemožňující mu návrat do vlasti označil svůj zdravotní stav a skutečnost, že zde má rodinu, která by o něj nemohla pečovat. V tomto směru žalovaný v podstatě zopakoval argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí. Konkrétně zdůraznil, že zdravotní stav žalobce není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany za situace, kdy nebylo tvrzeno či prokázáno, že by mu byla zdravotní péče v zemi původu odepřena. Stejně tak nelze vycházet pouze z toho, že standard zdravotní péče v Kosovu je na nižší úrovni než v České republice. Žalobce navíc vypověděl, že nemá zdravotní pojištění, pročež by si musel potřebnou léčbu hradit z vlastních finančních prostředků rovněž ve vazbě na péči poskytovanou v rámci českého zdravotního systému.
10. Podle žalovaného je nutné vycházet z toho, že v případě zjevně nedůvodné žádosti podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu se neposuzuje, zda by jinak byly u žadatele dány důvody pro udělení jednotlivých forem azylu nebo doplňkové ochrany. Bez ohledu na tuto skutečnost nelze opomenout, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, přičemž ho lze na základě správního uvážení udělit pouze v případech zvláštního zřetele hodných. Za takové důvody nelze zásadně považovat snahu žalobce o získání přístupu k bezplatné či kvalitnější zdravotní péči. Co se pak týče udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, o takovém postupu lze uvažovat pouze za situace, kdyby nedostatečná zdravotní péče v zemi původu dosahovala úrovně nelidského či ponižujícího zacházení, což v případě žalobce nenastalo.
11. Proto žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Replika žalobce

11. V replice na vyjádření žalovaného žalobce předně uvedl, že dostatečně doložil, že kvalitní zdravotní péče je v Kosovu nedostupná. V této souvislosti žalobce opětovně poukázal na konkrétní nedostatky tamního zdravotního systému, které jsou spojeny mimo jiné s problémy ohledně zásobování, kapacity zdravotnických zařízení a počtu kvalifikovaného personálu.
12. Žalovaný tyto důvodné obavy žalobce nevyvrátil, když vycházel pouze z jedné informace o zemi původu, která se zdravotnímu systému v Kosovu a dostupnosti zdravotní péče onkologických pacientů vůbec nevěnuje. Ačkoliv žalobce na tuto

skutečnost výslovně upozornil během seznámení se s podklady pro rozhodnutí, žalovaný se jí vůbec nezabýval. Jeho závěry proto nemají v opatřených podkladech oporu. Kromě toho žalobce zdůraznil, že v České republice žijí jemu blízké osoby, které mu ve vazbě na léčbu poskytují psychickou i fyzickou podporu.

13. Z těchto důvodů žalobce na podané žalobě setrval.

VI. Řízení před krajským soudem

13. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

14. Krajský soud ve věci nařídil jednání, neboť to žalobce požadoval a pro rozhodnutí bez nařízení ústního jednání nebyly podmínky. Jednání se uskutečnilo dne 30. 8. 2022 za účasti zástupce žalovaného a žalobce i jeho zástupce. Krajský soud konstatoval obsah napadeného rozhodnutí, žaloby a soudního a správního spisu.

15. Ve **správním spisu** se nachází zejména předávací protokol (včetně kopie cestovního dokladu žalobce), opis z evidence rejstříku trestů fyzických osob, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 27. 11. 2020.

16. Z těchto podkladů vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu proto, že v České republice pobývá již od roku 1992. Má zde rodinu, známé a veškeré zázemí. Kromě toho žalobce poukázal na svůj zdravotní stav vyžadující pravidelnou léčbu, která by mu nebyla v zemi původu poskytnuta. Během pohovoru poté žalobce mimo jiné upřesnil, že v České republice žije se svoji bývalou ženou. Na území České republiky navíc žijí jeho dvě dcery, se kterými je v pravidelném kontaktu, stejně jako se svými vnoučaty. Ve vlasti žalobce nikoho nemá. Žalobce podstoupil lékařské vyšetření dne 16. 11. 2020 ve Fakultní nemocnici v Brně, čemuž následovaly odběry vzorků z plic a jejich laboratorní rozbor. Plánované vyšetření CT a další zdravotní úkony však nebyly provedeny proto, že žalobce nemá legální pobyt na území a tedy ani platné zdravotní pojištění. Žalobce by si byl schopen platit zdravotní péči sám, ale to není za současné pobytové situace možné. K tomu žalobce doplnil, že zdravotní péče v Kosovu se nedá s úrovní českého zdravotnictví srovnávat. Podle informací, které má žalobce od svých známých, je tamní zdravotnictví ve špatném stavu, a to včetně absence moderního vybavení. Kromě toho žalobce nedisponuje zdravotním pojištěním ani v zemi původu, což znamená, že by si musel léčbu hradit sám, a to bez pomoci a podpory jemu blízkých osob. Jiné problémy žalobce ve vlasti neměl. Za účelem podpoření svých tvrzení pak správnímu orgánu předložil lékařskou zprávu ze dne 16. 11. 2020 a kopii čestného prohlášení své bývalé manželky o společném soužití ze dne 23. 11. 2020.

17. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla do správního spisu založena Informace OAMP ze dne 25. 9. 2020 – Kosovo – Hodnocení Kosova jako bezpečné země původu. Z protokolu ze dne 21. 12. 2020 poté vyplývá, že žalobce byl seznámen s podklady pro rozhodnutí, přičemž v této souvislosti poukázal na skutečnost, že nereflektují jím uváděné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, tedy zhoršující se zdravotní stav a nedostupnost dostatečné zdravotní péče v zemi původu. Do správního spisu pak byla založena zpráva o ambulantním vyšetření žalobce

ze dne 17. 12. 2020, žádanka o vyšetření na externím pracovišti vystavená téhož dne a zpráva o výsledcích vyšetření ze dne 22. 12. 2020. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu. Až poté žalobce žalovanému zaslal doplnění své původní žádosti o mezinárodní ochranu, ve kterém opět poukázal na konkrétní nedostatky a nedostupnost zdravotní péče v zemi původu.

18. Žalobce sám k věci uvedl, že zdravotní péče v Kosovu není dostatečná, není tam pojištění. Úroveň zdravotní péče je nulová. Kosovou nepovažuje za bezpečnou zemi, jsou tam demonstrace a není tam bezpečno. K dotazu soudu pak žalobce vypověděl, že trpí depresemi a bolestí na prsou, občas se dostaví krvácení (vykašle krev). V České republice žije jeho tři dcery, které ho podporují. Žalobce naposledy pracoval v roce 2017 – 2018, pak už ne. Absolvoval chemoterapii a ozařování tumoru na plicích, ale žádnou lékovou terapii k onkologickému onemocnění předepsanou nemá.
19. Žalobce předložil v rámci návrhů na doplnění dokazování lékařskou zprávu ze dne 28. 6. 2022 (byla již obsahem soudního spisu) a dále také tiskovou sestavu ze stránek Velvyslanectví ČR v Prištině (www.mzv.cz/pristina/cz, staženo dne 25. 8. 2022). Krajský soud provedl po vyjádření žalovaného důkaz těmito listinami. Jelikož další důkazní návrhy účastníci nevznесли, krajský soud ukončil dokazování a po vyloučení konečných návrhů ve věci přikročil k rozhodnutí ve věci samé.

VII. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
21. Žaloba je **důvodná**.
22. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný v řízení dostatečně nezjistil skutkový stav věci, neboť neobstaral dostatek aktuálních informací o zemi původu, které by se přímo týkaly azylového příběhu žalobce, tedy jím tvrzené nedostupnosti adekvátní zdravotní péče v zemi původu. Současně žalovaný nezohlednil skutečnost, že na území České republiky pobývá rodina žalobce, která mu ve vazbě na špatný zdravotní stav poskytuje psychickou a fyzickou podporu.
23. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.“*

24. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: „stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.“
25. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původu je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).
26. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která v ust. § 2 bodu 11. označuje za bezpečnou zemí původu rovněž Kosovo. Žalobce je proto možné ho na základě dotčené právní úpravy zásadně považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto směru lze přisvědčit žalovanému, že je to právě žalobce, který je povinen tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Gruzie jako bezpečné země původu je v jeho případě vyvrácena (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, a ze dne 15. 2. 2021, č. j. 4 Azs 325/2020 - 29; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
27. Žalobce ve správním řízení a žalobě argumentoval svým zdravotním stavem a celkovou nedostupností kvalitní zdravotní péče v zemi původu, což pak spojoval rovněž s pomocí ze strany rodinných příslušníků. K tomu krajský soud uvádí, že zdravotní důvody lze obecně (bez vazby na institut zjevně nedůvodné žádosti) spojovat nejen s možností udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, ale za určitých podmínek také s udělením doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 1 a 2 písm. b) nebo d) téhož zákona.
28. Stejným způsobem se ostatně vyjádřil také Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 50/2015- 46, když uvedl, že: „Jen pro úplnost lze doplnit, že již ve svém předcházejícím rozsudku v této věci ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 14/2012 – 30, Nejvyšší správní soud odmítl tvrzení stěžovatele, že by jeho tehdejší zdravotní stav odůvodňoval udělení doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud v předcházejícím rozsudku konstatoval, že zdravotní rizika spojená s vycestováním do země původu s nižší úrovní zdravotní péče, která by představovala porušení zákazu mučení, nelidského či ponižujícího zacházení dle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a tedy i (dle tehdejšího hodnocení) reálné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) či d) zákona o azylu, musí podle ustálené judikatury Evropského soudu pro lidská práva (viz rozsudek

Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 5. 1997, D. proti Spojenému království, stížnost č. 30240/96, a rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 5. 2008, N. proti Spojenému království, stížnost č. 26565/05) a na ni navazující judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69, a ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, oba dostupné na www.nssoud.cz) dosáhnout velmi vysoké úrovně intenzity (např. nedostupnost lékařské péče pro osobu v terminálním stadiu nemoci AIDS), která prozatím v případě stěžovatele, jakkoliv trpí závažnými onemocněními, nenastala. Zároveň nic nenasvědčuje tomu, že by od té doby došlo k výraznému zhoršení zdravotního stavu stěžovatele.“

29. Co se pak týče samotného posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, to probíhalo v režimu řízení o zjevně nedůvodné žádosti, ve vztahu ke kterému se presumuje, že dotčený stát všeobecně splňuje jednotlivá kritéria bezpečné země původu vymezená v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalobce by proto musel tvrdit a doložit relevantní a svou povahou individuální okolnosti svědčící o tom, že některé z těchto kritérií není v jeho případě naplněno. S ohledem na skutečnost, že humanitární azyl není ze své povahy nijak spojen s hodnocením země původu jako bezpečné, přičemž není ani při věcném posouzení konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu nárokový, lze v tomto směru uvažovat pouze o žalobcem tvrzené nedostupnosti adekvátní zdravotní péče ve vazbě na hrozbu vzniku vážné újmy v podobě nelidského či ponižující zacházení podle ust. § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
30. K tomu je však nutné doplnit, že by se muselo v souladu s výše odkazovanou judikaturou jednat o nebezpečí vzniku vážné újmy velmi vysoké intenzity, kdyby žalobci nebyla zdravotní péče objektivně vůbec dostupná, popř. by účinnou léčbu daného onemocnění reálně neumožňovala. Žalovaný má však pravdu v tom, že žalobce netvrdil, že v zemi jeho původu není účinná léčba onkologickým pacientům (s rakovinou plic) vůbec poskytována. Naopak argumentoval pouze její nižší kvalitou či standardem ve srovnání s Českou republikou, což samo o sobě není dostatečné za účelem zpochybnění jinak presumované bezpečnosti země původu.
31. Ačkoliv lze poté dát žalobci za pravdu v tom, že žalovaný si pro účely vydání rozhodnutí opatřil pouze jednu informaci o zemi původu, která se zdravotnímu systému v Kosovu vůbec nevěnuje, je nutné znovu připomenut, že žádost o mezinárodní ochranu byla projednávána ve speciálním procesním režimu jako zjevně nedůvodná, kdy je povinnost tvrzení a důkazní primárně na straně žadatele o mezinárodní ochranu. V tomto případě tak není uplatňován stejný důkazní standard jako při věcném přezkumu žádosti o mezinárodní ochranu, kdy správní orgán musí obstarat dostatek aktuálních informací o zemi původu, na jejichž základě lze v kontextu azylového příběhu žalobce posoudit splnění podmínek pro udělení všech myslitelných forem azylu či doplňkové ochrany.
32. Nelze navíc opomenout, že žalobce uváděl jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany zdravotní problémy, které mají ve vazbě na hodnocení bezpečnosti země původu spíše doplňkový charakter, protože mohou být relevantní pouze v krajních případech, kdyby hrozba vzniku újmy v podobě nelidského nebo ponižujícího zacházení (vlivem nedostupnosti adekvátní zdravotní péče) dosahovala velmi vysoké intenzity. Zvýšenou aktivitu správního orgánu lze proto při obstarání podkladů pro rozhodnutí v těchto případech vyžadovat pouze za situace, kdyby žalobce tvrdil

nedostatky zdravotnického systému v takové míře, že by mohly být s projevy nelidského nebo ponižujícího zacházení reálně spojovány. V opačném případě by došlo k popření smyslu institutu zjevně nedůvodné žádosti, která je založena na jiném (zjednodušeném) procesním režimu, což se dotýká také důkazního standardu, který je od správního orgánu vyžadován.

33. Žalobce nicméně ve vazbě na podání žádosti o mezinárodní ochranu uváděl také důvody rodinného charakteru. Konkrétně uvedl, že v České republice pobývá již od roku 1992, přičemž zde žijí rovněž dvě jeho zletilé dcery, které mu poskytují oporu. Sám žalobce v současné době žije se svoji bývalou manželkou. Ve vlasti nikoho nemá. Žalovaný se těmito okolnostmi v odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec nezabýval, když pouze závěrem odkázal na platnou právní úpravu zjevně nedůvodné žádosti obsaženou v ust. § 16 odst. 3 věty druhé zákona o azylu, podle které se v případě žadatelů pocházejících z bezpečné země původu mimo jiné neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že v případě návratu do vlasti hrozí vážná újma podle ust. § 14a.
34. K tomu krajský soud uvádí, že okolnosti spojené se soukromým a rodinným životem žadatele o mezinárodní ochranu lze zásadně spojovat pouze s možným udělením doplňkové ochrany za situace, že by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (konkrétně s čl. 8 EÚLP) podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Na rozdíl od zdravotního stavu a s tím spojenou potřebou dostupnosti odpovídající lékařské péče však nelze soukromé a rodinné důvody z povahy věci podřadit pod některé z kritérií rozhodných pro označení konkrétního státu jako bezpečné země původu ve smyslu již citovaného ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.
35. Soukromé a rodinné poměry cizince mají totiž ryze individuální charakter a nejsou ve své podstatě (na rozdíl od nastavení podmínek a kvality fungování zdravotního systému) závislé na konkrétním státním přístupu či všeobecné situaci v zemi původu. Hrozba vzniku vážné újmy je v tomto případě naopak spojena s nuceným vycestováním cizince z území České republiky, pakliže zde má vytvořeny silné rodinné vazby nebo zázemí. V případě formalistického uplatnění zákonné konstrukce zjevně nedůvodné žádosti by se tak žadatel dostal do paradoxní situace, kdyby sice uváděl jinak azylově relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany, ale ty by nemohly být správním orgánem vůbec zohledněny, protože nelze jejich prostřednictvím objektivně zpochybnit domněnku pojetí domovského státu jako bezpečné země původu. Jinými slovy, žalobce by byl ke své tíži předem připraven o věcné posouzení žádosti, aniž by mohl tento důsledek jakkoliv ovlivnit. Jedná o nelogický důsledek, který nelze s ohledem na všeobecně uznávaná (evropská) východiska fungování systému mezinárodní ochrany akceptovat.
36. Z toho důvodu lze dospět k závěru, že pokud žadatel požádá o mezinárodní ochranu a vznese důvody spadající pod pojem vážné újmy § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, pak žalovaný nemůže v této části zamítnout jeho žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Naopak musí takto zdůvodněnou žádost (resp. část žádosti) plně meritorně přezkoumat, tedy pomocí testu proporcionality posoudit, zda by nucené vycestování žalobce představovalo při zohlednění kolidujících (veřejných) zájmů nepřiměřený zásah do jeho soukromého nebo rodinného života ve smyslu čl. 8 odst. 2 EÚLP (viz také rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 2. 2022, č. j. 41 Az

4/2021- 23). Krajský soud podotýká, že tato právní otázka je v současné době předmětem posuzování v rozšířeném senátu Nejvyššího správního soudu (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2022, č. j. 5 Azs 200/2021 – 51, přístupné na www.nssoud.cz). Krajský soud se tímto připojuje k názoru pátého senátu Nejvyššího správního soudu obsaženého v tomto předkládacím usnesení.

37. Jelikož žalovaný tímto způsobem nepostupoval, tedy žalobcem výslovně uváděné důvody rodinného charakteru věcně vůbec neposuzoval z důvodu aplikace konceptu bezpečné země původu a z toho plynoucí zjevné nedůvodnosti žádosti, postupoval nesprávně a jeho rozhodnutí je tak v tomto rozsahu třeba považovat za nezákonné.

VIII. Závěr a náklady řízení

38. Po důkladném přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, tedy krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaný postupoval nesprávně, když žalobcem uváděné důvody rodinného charakteru při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu věcně neposuzoval. Krajskému soudu proto nezbylo, než napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (výrok I).
39. V této souvislosti krajský soud žalovanému ukládá, aby se v navazujícím řízení v plném věcném přezkumu, tedy ve standardním a nezkráceném řízení věnoval otázce, zda by povinnost žalobce vycestovat z území České republiky neznamenal s ohledem na jím uváděné důvody porušení mezinárodních závazků České republiky ve smyslu čl. 8 EÚLP a nebyla tak důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Krajský soud doplňuje, že žalovaný by měl za tímto účelem uvážit situaci žalobce komplexně, tedy včetně aktuálního zdravotního stavu a jeho osobní situace. Tímto právním názorem krajského soudu je správní orgán v dalším řízení vázán (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
40. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich přiznání nepožadoval. Proto krajský soud žádnou náhradu nákladů úspěšnému žalobci nepřiznal. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. srpna 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

